

Sakartevalossa, kartvelien maassa - Raportti VIExpertin opintomatkasta Tbilisiin 5.11.–8.11.

Tbilisin aurinko lämmitti marraskuun alussa innokkaita opiskelijoita. Cultura-säätiön rahoituksen ansiosta yhdeksän opiskelijan ryhmä ja VIExpertin johtaja Sirke Mäkinen ja koordinoija Hanna Peltonen pääsivät opintomatkalle vaalien jälkeiseen Georgiaan. Lyhyt, mutta intensiivinen matka sisälsi mielenkiintoisia luentoja, instituuttivierailuja, museokierroksen sekä venäjän ja georgian kieltenopetusta.

Tbilisin maisemia restauroinnissa olevan Narikalan linnoituksen luota

Tiistai 5.11. Ajatukset liikkeelle

15:00 Rondeli-instituutti

Virallinen ohjelma alkoi kiinnostavasti Georgian historiaa, yhteiskuntaa ja politiikkaa käsittelevällä luennolla, jolla diplomaatti Giorgi Badridze kuvaili Georgian roolia osana kansainvälistä diplomatiaa. Saimme luennolla hyvän kuvan siitä, miten Georgia on läpi historiansa pyrkinyt kehittämään yhteiskuntaansa demokraattisemmaksi, huolimatta siitä, että on aika ajoin joutunut suurten imperiumien alistetuksi. Badridze korosti läpi luennon käsitystään siitä, että Georgia pyrkii jatkuvasti kehittymään demokraattisemmaksi ja toivoisi pääsevänsä osaksi EU:ta ja Natoa, vaikkakin polarisoitunut poliittinen järjestelmä hidastaa prosessia.

Georgiaan saatetaan länsimaissa usein liittää monia ennakkoluuloja, kuten että Georgia olisi osa Venäjää, että Georgiassa puhuttaisiin venäjää tai että yhteiskunta haluaisi venäläistyä. Badridze kuitenkin huomauttaa, että georgialaisilla on vahva halu säilyttää oma kansallinen identiteettinsä, ja siksi toimivat erilaisin diplomaattisin toimin säilyttääkseen maan itsenäisyyden sekä kielellisen asemansa.

Rondeli-instituutin sisäänkäynti, rakennuksessa myös Suomen kunniakonsulaatti

19:00 Ravintolaketju Pasanaurissa illallinen

Georgialaisten makujen tähdittämänä avasimme opintomatkamme illallisella Vapauden aukion lähellä sijaitsevassa Pasanauri-ravintolassa. Ravintolan tunnelma oli lämmin ja se oli koristelu perinteisesti, mutta osin hyvinkin virikkeellisesti: sisäkatossa oli kattaus katettuna ihailtavaksi. Ruokalistat olivat täynnä paikallisia ruokia, joista khatšapurit ja khinkalit nousivat keustosuosikeiksi.

Illallisen lomassa keskustelimme tulevasta ohjelmasta ja jaoimme odotuksiamme tulevien päivien antimista. Illallisen aikana positiivinen yhteishenki kasvoi ja ryhmä pääsi tutustumaan toisiinsa paremmin sekä jakamaan kokemuksiaan Georgiasta ja muualta Etelä-Kaukasialta. Osa ryhmästä hyödynsivät opintomatkan tilaisuuden ja saapuivat Jerevanin parin päivän pysähdyksen kautta Tbilisiin.

Khatšapurit maistuivat monesti matkan aikana (vasemmalla). Keskellä ja oikealla myös georgialaisia keittoja kharcho ja chikhirtma

Keskiviikko 6.11. Sisälle georgiaan ja Georgiaan

11:00–13:00 Georgian kielen oppitunti, Tbilisin valtionyliopisto (TSU)

Aamupäivän avasi kartulin eli georgian kielen verbien taivutuksiin sukeltaminen. Taitava Ramaz Kurdadze pohjusti georgian kielen luonnetta, mutta lisäksi avasi kaukasialaisten kielten sukupuuta ja kielikuntia. Georgian lisäksi maassa puhutaan esimerkiksi svanin ja mingrelin kieliä.

Kielioppiin sukeltaminen alkoi intensiivisesti: käteemme jaettiin kielioppimoniste, ja jokainen vuorollaan ohjattiin taululle kirjoittamaan verbin **k’eteba** (suom. *tehdä*) taivutusmuotoja eri persoonissa. Kummasti, vaikka georgialaista kielitaitoa emme juuri omanneetkaan, alkoi kielioppi tuntua yksinkertaiselta ja helposti opittavalta. Kuten Kurdadze sanoi, georgian kieli on kuin Legoilla rakentamista – lyhyitä kielioppirakenteita yhdistämällä saadaan helposti järkeviä lauseita.

Luennolla pohdittiin myös kielen luonnetta, kuten esimerkiksi sitä, että georgian kielellä on yksi maailman vanhimmista jatkuvasti käytössä olleista kirjoitusjärjestelmistä. Tämä on sikäli kiinnostavaa, sillä esimerkiksi vanha kreikan tai persian kieli on usein opiskeltava erikseen, jotta tekstiä ymmärtää, toisin kuin georgian kielessä – Kurdadze selittää. Kieli on kiinnostava myös siinä, että jokaiselle äänteelle on kielessä oma kirjaimensa (joita yhteensä 33), ja jokainen kirjain itsessään vastaa yhtä foneemia. Tätä voi verrata esimerkiksi suomen ng-äänteeseen esimerkiksi sanassa “kaupunki”. Pohdimme myös Kurdadzen kanssa sitä, kun kielessä ole erikseen isoja tai pieniä kirjaimia, että onko tämä hyvä vai huono asia kielen luetun ymmärtämisen kannalta. Mitä itse olet mieltä siitä, tarvitaanko kielissä isoja kirjaimia?

Kurdadze todellakin sai meidät kiinnostumaan georgian uniikista kielestä ja ymmärtämään aavistuksen verran kielen historiallisia juuria innostavalla luennollaan. Kiitollisina lähdimme luennolta, ei pelkästään sisällön monipuolisuuden vuoksi, vaan myös siksi, että saimme Kurdadzelta hänen itse kirjoittamansa georgian kielen alkeiskurssikirjan.

14:30–18:00 kaksi luentoa Georgiasta

Lounaan täyttäminä pääsimme kuuntelemaan luentoja Georgian geopolitiikasta ja georgialaisesta protestoinnista. Bako Kheladze avasi meille Kaukasian geopolitiikan maailmaa ja kuinka Georgia on ollut usein kahden vallan välissä, itä vastaan länsi -asetelmassa. Kheladze esitti 2000-luvun aikana Georgian tekemiä pyrkimyksiä olla osana euroatlanttisia suhteita, kuten vuonna 2002 Naton huippukokouksessa julistettiin pyrkimykset päästä Nato-jäseneksi ja vuonna 2022 Euroopan Unioniin haettiin jäseneksi. Syksyn vaalit tulevat vaikuttamaan Georgian tulevaan ulkopolitiikan suuntaan ja Kheladze kuvaakin Georgian olevan jälleen kahden osapuolen välillä, tällä kertaa pohjoisen ja lännen välissä. Tämä toki on yksinkertaistus, sillä Iranin ja Etelä-Kaukaskasian suhteisiin erikoistunut Kheladze osasi kertoa meille lyhyesti myös Georgian ystävällisistä, mutta silti etäisyyden pitävistä suhteista etelän Iraniin.

Elene Beriashvili vei meidät mukanaan georgialaisiin protesteihin alkaen aina vuoden 1978 protesteista, jotka saivat alkunsa yrityksestä heikentää georgian kielen asemaa niin, että se ei ollut enää maan virallinen kieli. Opiskelijat ovat olleet paljon vaatimassa uudistuksia, kuten vuonna 2011 kampanjoitiin käännetyin kirjallisuuden saatavuuden lisäämiseksi, viisi vuotta myöhemmin vaadittiin koulutusreformia ja vuodesta 2022 lähtien on taistelu asunto-ongelmia vastaan ja hybridimuotoisen opiskelun puolesta. Ilmassa tunsimme protestit, sillä kuulumme protesteista auditoriossa nro. 115, joka vuonna 2016 oli vallattu kymmenen päivän ajan protestiksi.

Beriashvili toi ilmi, kuinka protestoivia opiskelijoita ei oteta tosissaan, vaan saatetaan leimata valittaviksi lapsiksi. Georgiassa LGBTQ-ryhmän asema on huonontunut Beriashvili toi keskusteluun myös feminististä ja queer-näkökulmaa: puhuimme lakimuutoksista, jota heikentäneet LGBTQ-ryhmän asemaa ja naisten asemasta yhteiskunnassa ja politiikassa, josta nostona naisten aliedustus parlamentissa.

Luennot kietoutuivat toisiinsa kuin Georgian historia ja nykypäivä. Kheladze kertoi meille geopolitiisesta tilanteesta, kun taas Beriashvilin kanssa tarkastelimme valtion sisäistä tilannetta protestien kautta. Erilaiset skaalaukset auttoivat meitä hahmottamaan kokonaisvaltaisen kuvan Georgian sisäisistä kuin ulkoisista tapahtumista.

Takarivistä vasemmalta oikealle: Sirke Mäkinen, Erik Toikka, Miika Takala. Keskirivissä: Hanna Peltonen, Pamela Mullo, Ossi Hentunen, Sofia Sepponen. Eturivissä: luennoitsijat Bako Kheladze ja Elene Beriashvili, Lotta Aro, Kamille Grigonyte, Oskari Kaunisto

Torstai 7.11. Venäjän kieli ja relokantit

12:00–16:00 Venäjän kielen oppitunnit

Torstaina opiskelijat pääsivät vetristelemään venäjän kielen taitojaan Tbilisin valtionyliopistossa. Opiskelijat osallistuivat kahden eri tason ryhmään: A2/B1 ja C1. Ryhmille kahden tunnin oppitunnit pitivät Irina Kapanadze ja Marina Aleksidze.

A2/B1-ryhmän kanssa luento keskittyi taivutuksiin ja havainnoimaan venäjän kielen erikoisuuksia verrattaessa georgian ja suomen kieleen. Luento jäi odotettua lyhyemmäksi, mutta innokkaat opiskelijat harjoittelivat omin toimin persoonapronomineja liikunnallisista ja pelillisistä keinoista.

C1-ryhmä pääsi keskustelemaan televisiosta ja elokuvista. Kaksi tuntia hurautti suullisen harjoittelun parissa, jossa opiskelijat pääsivät paljon itse tuottamaan puhetta, mutta myös välillä annettu oppimateriaali tuli käyttöön.

18:00–19:00 “relokantti”-tapaaminen Asya Suvorova

Venäjän hyökkäyssodan alettua on noussut käsite venäläisistä relokanteista. Eteläinen naapurimaa Georgia, jossa venäläisillä on 365 päivän viisumivapaa vierailu, on osakseen saanut huomattavan määrän relokantteja. Tapasimme Asya Suvorovan, Paper Kartulin päätoimittajan, jonka kanssa

pääsimme Q&A-tyyppisesti ammentamaan käsityksiämme venäläisten relokanttien asemasta Georgiassa.

Suvorovan mukaan Georgiassa on arviolta ainakin 70–80 tuhatta venäläistä relokanttia. Monet heistä ovat suunnanneet Georgiaan mm. haaveenaan rakentaa uutta elämää Venäjän ulkopuolella. Enemmistö relokanteista on kotoisin suurista kaupungeista, kuten Moskovasta tai Pietarista, mutta myös pienemmiltä maalaisalueilta tulee relokantteja. Keskustelun edetessä Suvorova syventyy relokanttien asemaan Georgiassa ja nostaa esille muutamia heille asetettuja haasteita, jotka vähintään hidastavat venäläisten integroitumista georgialaiseen yhteiskuntaan. Monet relokantit pyrkivät esimerkiksi hakemaan asumisoikeutta maasta, mutta mm. geopoliittisista syistä hakemukset tulevat kuitenkin usein hylätyiksi, mikä hankaloittaa esimerkiksi työmarkkinoille osallistumista pitkäjänteisesti. Integroitumista hankaloittaa myös se, että itse venäjän kielen puhumista saatetaan vältellä tavallisissa keskusteluissa, vaikkakin georgialaiset osaisivatkin puhua venäjää sujuvasti.

Suvorova on kuitenkin tyytyväinen siitä, ettei venäläisiin relokantteihin kohdistu ainakaan fyysistä uhkaa, eivätkä he koe olevansa Georgiassa turvattomia. Hän kokee, että georgialaiset osaavatkin kohdistaa varautuneisuutensa ja epäluottamuksensa pikemminkin venäläisiin lakeihin ja instituutioihin, eikä itse Venäjän kansalaisiin. Hyvänä puolena voidaan nähdä myös se, että venäläiset saavat paljon monipuolisempaa ja moniulotteisempaa tietoa maailmantilanteesta uutisten ja sosiaalisten medioiden kautta asuessaan Venäjän ulkopuolella, verrattuna heihin, jotka jäävät Venäjälle.

Silti, Suvorova kuvailee, että monet epävarmuustekijät, kuten asumisoikeuden saanti tai yleinen maailmantilanne, kuitenkin hankaloittavat relokanttien arkea Georgiassa. Pitkäaikaisten elämänsuunnitelmien laatiminen voi olla erittäin hankalaa, ja relokantit saattavat joutua tyytymään suunnittelemaan elämänsä korkeintaan päivä kerrallaan.

Perjantai 8.11. Tulevaisuus ja historia

10:00 Georgian Youth Association DRONI

Aamupäivä alkoi lämpimällä kohtaamisella nuorisoyhdistys DRONI:n työntekijöiden kanssa. Suomalaisten kahvihammas oli tullut heille Suomessa vierailujen myötä tutuksi, ja pääsimme aloittamaan päivän sumpin kera. Tämä EU:n tukema järjestö tekee vapaaehtoistyötä Georgiassa paikallisten ja ulkomaalaisten nuorten hyväksi. Nuorisoyhdistys DRONI kertoi toiminnastaan ja tapahtumistaan, kuten tuleva *MEET UP! On wheels*, jonka tarkoituksena on mainostaa eurooppalaisia projekteja, edistää kansalaisaktiivisuutta, kannattaa nuorisoa sekä järjestää työpajoja. Kyseinen Eurobus kulkee eri puolilla Etelä-Kaukasiassa eli myös Armeniassa ja Azerbaidžanissa. Toinen kiinnostava esimerkki heidän toiminnastaan kulkee nimellä *Human Library*, jossa halukkaat eri alojen asiantuntijat vastaavat aiheesta kiinnostuneiden kysymyksiin. Siellä ihmiset pääsevät kiertelemään messutyylisesti eri pisteillä tutustumassa eri asiantuntijoihin.

Keskustelun myötä syvennyimme myös puhumaan georgialaisista nuorista. Nuoren sukupolven odotetaan tuovan mukanaan tuoretta muutosta Georgiaan, mikä näkyy nuorten aikuisten aktiivisena osallistumisena eri järjestöjen toimintaan, mielenosoituksiin sekä muuhun hallitusta kritisovaan toimintaan. Tässäkin keskustelussa korostui georgialaisten epäluottamus eri instituutioihin, omiin sekä Venäläisiin. Sen, että esimerkiksi valtakunnallinen tv-lähetys on nykyisen hallituksen käsissä,

uskotaan lisäävän propagandaa Georgiassa sekä polarisoivan väestön poliittista mielipidettä entisestään.

DRONI pitää kielitaitoa, erityisesti englannin kielen osaamista, tärkeänä. He uskovat länsimaalaiseen yhteiskuntarakenteeseen ja haluavat aktiivisesti kannustaa georgialaisia tutustumaan länteen sekä uskaltamaan matkustaa ja opiskella siellä. Kielitaidon avulla kynnys lähteä Georgiasta länteen, esimerkiksi opintojen perässä, pienenee. Tämän vuoksi he pitävät tärkeänä levittää sanomaa myös Georgian maaseutualueille kiertämällä ympäri maata ja järjestämällä erilaista nuorisotoimintaa.

13:00 Museokierros Georgian kansallismuseossa

Suuntasimme tapaamisen jälkeen Georgian kansallismuseoon, jossa mielenkiintomme kohdistui Neuvostomiehityksen näyttelyyn. Näyttely alkaa Georgian itsenäisyyden julistuksista vuonna 1918, kulkee uhreja muistaen uudelleen itsenäistymiseen saakka ja päättyy nykypäivän karttaan, jossa punaisella merkitty Abkhazia ja Tskhinvalin alue ja oikealla yläkulmassa selittävä teksti *Occupation continues* eli miehitys jatkuu.

Georgian kansallismuseossa on muita näyttelyitä. Vierailumme aikana pääsimme näkemään myös näitä, joihin kuului Qajarin dynastian aikaisia öljymaalauksia ja etruskien sivilisaation maailmaa. Museon monipuolinen anti sai osan opiskelijoista viihtymään museon sulkemiseen saakka.

Neuvostomiehityksen museon lattialle oli kirjattuna niin georgiaksi kuin englanniksi Shoot them as mad dogs.

18.00 lähtöillallinen

Opintomatka päättyi perinteiseen yhteiseen lähtöillalliseen, joka nautittiin ravintola Taninissa. Makunystyrät kylpivät jälleen paikallisissa aromeissa ja ilmassa vilisi uusi oppimamme, yllättävät käänteet ja matkan onnistuneisuuden iloisuus.

Muutaman kotiinpaluumatka alkoi lauantaina, mutta loppu ryhmäläisistä jatkoi seuraavan viikon puolelle tutustumista Georgiaan vierailemalla Georgian kronikalla (eng. Chronicle of Georgia) ja tekemällä päivävierailun Gorin kaupunkiin.

Opintomatka antoi mahdollisuuden nähdä ja käsittää asiat uudella tavalla paikallisten näkökulmasta sekä vahvisti erityisesti georgialaisten toimijuuden havaitsemista. Monipuolinen sisältö saattoi innostaa aloittamaan Georgian alkeita, johon saimme hyvät eväät luennon antamasta motivaatiosta sekä alkeiden oppikirjasta, mutta myös mahdollisti venäjän kielen taitojen käyttämisen ja vahvistamisen erilaisissa Tbilisin ympäristöissä. Matka myös avarsi monen meistä maailmankuvaa entisestään; opimme ymmärtämään paremmin laajempia kansainvälisiä suhteita, kriittisesti analysoimaan idän merkitystä sekä kehitti kykyämme osallistua ajankohtaiseen keskusteluun idän kysymyksiin liittyen.

Georgian kronikalla vasemmalta alkaen: Sofia Sepponen, Kamille Grigonyte, Erik Toikka, Lotta Aro, Miika Takala, Ossi Hentunen, Pamela Mullo ja Antti Myllynen

